

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke: Vest Agder.

Tilleggsspørsmålnr. Slätten i mi sjöbygd.

Herad: Hidra -

Emne: Høittransport

Bygdelag: Östreauna -

Oppskr. av: Laurids Eriksson

Gard: Komras -

(adresse): Rasvåg i Hidra

G.nr. 26 Br.nr. mange

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsl.

Eg a 70 år. Bestefar F. 1807 levde
te. 98 - Eg he parta mi je am i bygda
Fra barnshen ein bygdesagegransker

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Samlag te Rasvågs musei «Fadrenminnet»
Te snakke a snakke me gamle folk

SVAR

Ska eg svare på denna spørrelista om høirauna, må eg hejörna om slätten. Der a frörsjel på jörbrünge senn arbeidsmåde i sjöbygd - eurlandsbygd - storbygd - oplandsbygd, a fjellbygd. Hidra a ei sjöbygd som ligg i fjörgabe i harkjæpten. Væl halvsta a bygda a Östreauna V.A. stöste öy me omlag 1000 mennesk på. Fastlanna jeng på fiskarlie Anasira. te Abelsnes Nærsoynggrense. Hidrauna a i tuo bygdelag kalla Östra a Vestre öyna, a fastlanna for Hidreheia. Folkje i dei tri trakten he alti vore siage for seg - gamle Tobias Kraunig a Bertine Borefför sae for meg i 1908. at folk på heia jäknt hadde i alle til vore vome te drikke, a ga skoterun i jora. Ei me Hidrasönn, a öya dell. Vestra me fiskarlie kjörkjehabu a mest for fiske. Östra me nderhabnen Rasvåg i alti, mest for sjöfart. Der a 4 lülk gara i Hidra på 4 hne Krær. (Ei hne 12 engelsk, ein engelsk 45. sjölöre.) hellest va der mange halvra a näga fjeringa - For omkring 250 år sian hadde dei neste garan tuo a tri brünge - men hüs memma a jörlöuse hnde öi atana öpsideransa huse. Ölste sän tog garan på ödel ete faren imödt at han tog foreldra a hesteforeldra i follo a oppsetning. På den ti drev dei me mi je sön, a jöte. De ser ein öi på sönflora, smarkjen, men gar inellom öte der te sjösta bara höge piggesteina. (Kälmalä a styke Kvastein te Gjunge Brägan på garan hadde sambide, a joren stuytes a den som sad me härebile. Dei nebudde han häbmann. hel garföd. a holt garting Krær 15 Oktober. De vakje nar röing (Dyrking -) dei jore. Dei smüde me spoa jora mellom Kräusa a Steina a

tag vekk de dei kunne velta vekk, Feid a sønblottkan på den
 ti gnaga a all grass i tødna a ribse i martjen, men ette nebrute
 ti, sekk folk meir a meir hang te billig danskbrenneverin (Lysall.)
 Opsideran launte penga, a brøra, a svagra, a i pengekniba
 måtte dei da austå for, Fyst udyrka stykja i udjore, så meir
 verdifulle jørstykje mer me strømmen. - a te å me da odels
 - gamle arvesoll, halv, liv, a skopenne. Salknappa i trøe a vest-
 komn ette registrering, a sjipste, for alle vinuan, lydde dritka-
 Sja dei gamle delings brev frå garan. Der blei da ein heil mengde
 småbrøgere som rødde op stykjan a kunne fo ei a tvo kjyr
 kvar, någa sone, a avla någe mad. (Bygg Hauve.) Dei dreiv on
~~Uviseliske~~ (Heimefiske) me sia. Saleis blei jora me strømma
 op rødde, a noje småfolk hūsette seg ånså der, a dei tag loisarbei
 me sia, a legslemma a stadder rødde sette op strån stykja
 for sjøfolk som kane a boduan dettas arbya. Da garbrøgan
 i Okdefar, hestefar, a fars ti, ettekrant blei meir a meir opflita
 blei da teslut emne på jeking i martjen, a gras grodde da
 mangestoss der kjydanen itje kunne komme te, For da blei
 utrypning i garan for omkring 100 år sian, va de elvindelrig i hyspa
 at småbrøger a strånsidder einteg om me sigd a styttarv a ta
 de gras som sto vilt i tødna a fjell. ^{martjen} Dei transporter (Fekk de
 heim sant.) Dei sydde seg hob ei rommelig hid a gamle plagg a
 stappa hū folk a gras. Snorpa så smotta (åbninga) ette. a lod hū så
 deisa udfor fjellan a mer i dalstroie der de va framkommelig-
 så har dei lida på hystig heim te tørkeplass.
 Gras a hoi he i alle til, a vil i alle tee, bli best på hystag.
 a bli hore a på tørkeplass, a i lœ. (Kalla hœia) Iyr hœr he
 vist aldrig vore meir end tvo te fire hesta på Hitroy. a
 kanje ligaste 6 på Hidsreieia. (Fastlanne) Der va alti stor avl
 på garan både av folk a fe, a mange gamle he fortelt meg at i
 eldgamal ti levde dei på garan te felles, a de jore dei i allfall på
 hestefar a aldefars gar. ^{pa garan i} Homsræs i upidstie 1807-14. (Den neste av tra.)
 Fleire gamle he fortelt, a eg tru on, at så mange folk kræbe ihov
 på kvarve a skarve jorknåisa me stadig (underernert); matvæn

de førte te at dei meste folkji blei tungnemme å trenova. men nest me ein halgalen fjätt, hel städdera som i 5te ledd nå ebba ud. (meir på garan hel på strannan) for de veit folk nå at for bodu skjetteijg stell. å varierende kost. for dei ved både te gått å vout. I mi bestefars ti for om lag 100 år sian blei da mest slutt me hånman hel garfud på garan. De jekk då trogt me hoianna. Kleine va dei meste jorbrüteran te å sliba jødna, å mange bygdesmea hadde Klein stel i jærn så dei hadde lide bed for. å bryne stein, hel kwasstein va någe uting. (Sjå Rosvåg museum, "Fødreminner".) men de va svart som alle grov ette kvort grasstrå. Der va då fleire gara i Hidra som hadde frå 4 te 8 vönd. å frå 5 te 10 söne. (Gara på garen å Hidramål) (Gara, Garbrüg) Gjydnan va for de mesta små. Kalla gamle norske. röe me små spisse lodu. naroge å lette te å fö. men der va alte värkropper å sütte foreng på kratur i heila bygda ront.

Da folkji tog te å riva soun garan, önga dei garen ate me å ta eren te jore stykja i tra markja som dei kalla udjore - på dei bygde folk udjorste å stein me torvtog te ha höie i, å så bar dei höie heim i rygglupe om vinteren på frása mark å jekk då lett på lodda. Strannefolke sette öi öp löe på alle sine stykja, men dei va helst av materiala (Fonne vraggods.) Her å sagn om då dei jekk sjöpte å la steinhaga melom garan. De må vera då dei slutta me sameie å samheide. (Ette kvort som garan blei plyndra) Alle folk både på gar å stykja tog den beste jora te mad Bygg, Hamme, sian öi jörpla. Reine höie lae dei te lisa i löa. De sto nybaren ha. Meste höie va maskehöi ifra lian å udjore å kleint myrhöi. På myran va bönnan samla i frostner for itji å sige onna. Då star dei me spoe någe små diga annet kvort år, for digan grodde stragst te atte så de va helst lide vann dei me blig smätteri fekk veida ud å myran. I mi oldefar bestefar å Lars ti va de sjekk å slå törkeplattan (Balda å höia som låg hart imod sola.) ront om på garan 87

4 daen förr jonsog, å naga grase ihob i såde. De va for at folk på garen
å dei me strennan kunne komma ihob der ette gamal sjuk sidde
ude å eda flödehytta jonsognotta. Prata saman å sjå på alle
Santthaus varan på fjellteppan frå alle garen. (På Övsteåyna æ der
måje löustog på Vestreåyn mest bara valmark. på Heia löustog å
någe barstog me Nessogusgrense.) Ette jonsog hogde folk nær
någa trea, å tog någa greine me löi på å lae i botnen på löa.
De kaltet for onnejorsne. Å småkristan me löi på laga dei
Kjerw å bar Kjerken heim i byra å sette dei på ner me müran
ront om i löa te å detta for rennefag, men ön te kraturfor, å
onnejorsne va for at höie på löabotnen. Sko fägta å mygla
ei vege ette jonsog tog dei på å slå me styrtora i lian.
å kvinfolkau skar me liden kvass grassigd all gras i uran
å uföre. Så hogde dei trea nær for der sto bli framtømmelig
allestass, å så hadde dei ein go löusigd å karta me den alt
smårise på greinen, å kartelöne ferja dei å lae de ein mellom
grassleijen, å fekk då smålöie i grasskuppe på byrtog greit
heim te tørkeplassen utedan å mussa någe ette vega. Et per vege
å mar, holt dei på i lian, å tog så på å slå i jore. Fyst på plasse der
Mygalkallen va sjær. Skraheslätt i Kroga å Krödna någa dei
fram, å bar terettes, å la de i kvirla på tørkeplassen. Kvaltre
ner bar dei någe gras heim å tørka de på flortrav, störttrav öve
läve å löe. Ferdig i heimejore me slätten tog dei på i udjore, å
todustur va då på same te. Få kunne sjöpta grase å slå i skäre.
de blei mest de folk kalla å baksa, å mange ditte å de drog uted
te höi sten for dei fekk sleie a, å måje höi blei klemt å
mista leden (Holören.) Dei meste småbrükra å stransidera
hadde si Kjyr Krer, å floren hadde dei i den läge Kjiller. så måte
dei legga Kjyra på sia å dra en inn i Kjilleren om löust ånd
om vären. ialfal i Rasvåg strann va der fleire som stelde
de sänn i föreårhundre, å mange flora va lige skribelig
ront på garen. Kjydnan blei ön född me tare fisk å
lyng, å ristvæst, å stav å bork. Dei holt ein masse
te kratur på laun å strann i föreårhundre

3
 å da nyte å krydde a onga å
 arbeidsfolk på garan. Da hadde anl
 a mjlk. kjød, sjunn, oll. å todn, moje å
 bety for tilværelsen, å for stransidder
 va fisk helle foa. De a loie å tentja
 på at da va der i Rasvig 35 kjyr å moje
 søn, å na a her 5 kjyr, å på gar som
 dei for fødte 8 kjyr, fo dei na 2.

Stykkja å mange smågara gro ove mo
 stog. kratt, einer, å lynn, å todn.
 Någen hr, å andre vil bli lagt igjen
 te sønbaga, å da feila ikje på meg te
 te garan, men nergang i små opsplitte arme
 gara, va fyrst goe høyre terjoss. Så penza frå
 Ymaiten. Nå sofa fiskar, sjömann, å
 veislusk. ein penza heite da, å ka i
 helstata å skatteren (sa dei gamle)
 sto ein kara mo jor, nå ein kan kjoka
 alt da besta i vora på krambua.
 Der vanka ön ein masse lette penza for
 alle dei som far ein fing mo i stats å
 kommunepolitik. Å ka ser ikje folk i embeds=
 veldet. Der a någa gara i lynn da som
 ligg greit å verdifuldt te strandstyd.
 å som i detta århundra te blea
 greit opdyrka. (Rodd.) men som sagt
 å da penza folke vil leva a, å staten
 forsørja, å betala, å støtta på alle måda
 den lizeglæ slerr. Trull sto spara heite
 da na. men om akka stats styrelse te
 verdensry me et drikfeldig folk.
 skifting å kleint arbeidstempo, så a
 her anna moje gått å strasomt
 folk; lanne som fo seg å sine onga

